

Карти с дейности за ранно детско развитие

Правото на децата на игра, свободно време и образование е особено ограничено по време и след извънредна ситуация. Много малки деца, които сега живеят в домове за бежанци, пристигат в приемащата ги страна след опасно пътуване, след потенциално травмиращи преживявания. Техният живот се е променил, новата среда на живот е различна и често не е много подходяща за деца. Много родители страдат от високи нива на стрес и им е трудно да осигурят на децата си удобството, подкрепата и стимулите, от които се нуждаят, за да се развият и учат.

УНИЦЕФ насърчава и подкрепя създаването на подходящи за деца пространства в домовете за бежанци, за да бъдат децата защитени и да им се осигурят физически и психологически безопасни пространства, където те се чувстват приети, ценени и стимулирани да учат и да се развият. Тази среда ангажира децата в дейности, които намаляват тревожността, облекчават психологическия стрес и им помагат да възстановят усещането си за нормалност и стабилност.

Картите с дейности за ранно детско развитие бяха разработени като част от партньорството между УНИЦЕФ и Международната асоциация „Стъпка по стъпка“ (ISSA) като практическо средство в подкрепа на групи за ранно обучение и игра, както и на съответните дейности като част от ежедневно управление на детските пространства в центровете за приемане на бежанци. Картите са базирани на „Комплект за ранно детско развитие, 2016“. Също така може да намерите и необходимите материали в местните магазини!

Картите с дейности за ранно детско развитие може да се използват и за укрепване на връзката родител – дете, както и за подкрепа на образователната и отговорна грижа, тъй като дават на лицата, полагащи грижи за децата, конкретни идеи за дейности, които могат да използват с децата си, за да играят и да се отпуснат.

Картите с дейности за ранно детско развитие са цветни и подредени по следния начин:

- ИГРОВИ ДЕЙНОСТИ
- ИЗКУСТВО И ТВОРЧЕСТВО
- ПСИХОСОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ
- ДЕЙНОСТИ ЗА ИЗРАЗЯВАНЕ
- ДЕЙНОСТИ С ЖИВОТОСПАСЯВАЩИ ПОСЛАНИЯ

Канем ви да използвате тези карти, за да осигурите смислени и пълноценни игри и учебни преживявания за деца, родители и хора, полагащи грижи.

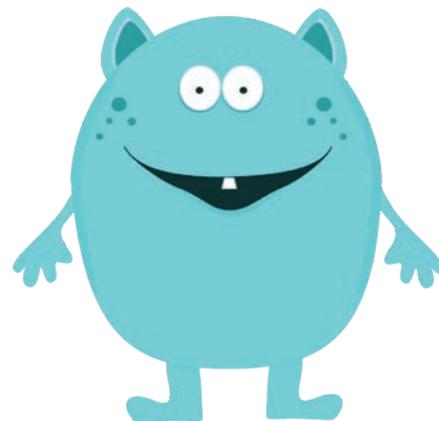
Ограничаване на отговорността: изявленията в тази публикация не отразяват непременно политиките и убежденията на УНИЦЕФ и ISSA.

INTERNATIONAL
STEP by STEP
ASSOCIATION

БЛАТНО ЧУДОВИЩЕ

- ПРОДЪЛЖИТЕЛ-НОСТ: 5 – 10 МИНУТИ
- ВЪЗРАСТ: НЯМА ЗНАЧЕНИЕ
- ГОЛЕМИНА НА ГРУПАТА: ИДЕАЛНО ЗА 6 – 8 ИГРАЧИ
- ПОДГОТОВКА: НЯМА
- МАТЕРИАЛ: МОКЕТНИ ПЛОЧКИ

ОПИСАНИЕ НА ИГРАТА

Играта „Блатно чудовище“ е съвместна игра. Само заедно децата могат да спечелят тази игра и да се справят със задачата.

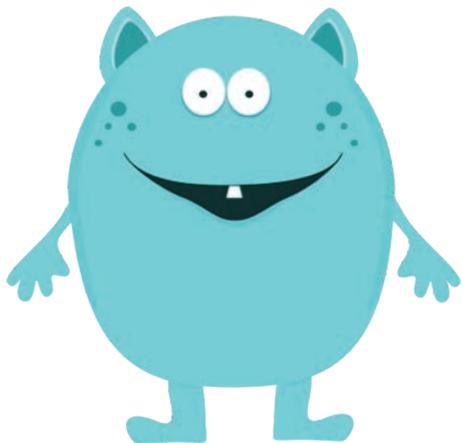
В началото всеки участник получава мокетна плочка – ако няма такава, играта се играе и с парче картон с подходящ размер. Задачата за всички членове на групата сега е да използват плочките си, за да пресекат блатото, в което живее опасно блатно чудовище.

Участниците трябва да бъдат бързи, защото ако сложат плочка и не я настъпят веднага, тя ще потъне в блатото и плочката ще бъде загубена и за останалите участници. Това важи и ако следващият играч не последва бързо плочката.

Групата трябва да измисли как да се движи напред по най-бързия начин. Първото дете поставя плочка пред себе си, стъпва на нея и взима плочката от човека зад себе си. Тази плочка то поставя малко по-далеч от себе си, веднага стъпвайки върху нея. Човекът отзад го следва върху свободната плочка.

Следващата плочка се предава напред от следващия човек отзад и т.н., и т.н.

Участниците, които стъпят в блатото с която и да е част от тялото си, ще бъдат изядени от блатното чудовище и ще трябва да се върнат в началото. Няма победител, защото всички участници трябва да пресекат блатото в една част, ако искат да решат тази задача. Ако в даден момент по време на играта плочките свършат, участниците трябва да измислят по-добра обща стратегия по време на кратка почивка и да започнат нов опит. Понякога двама души трябва да застанат върху една плочка – разбира се, без да стъпват извън тази плочка.

ОЦЕНКА: Няма оценка за тази игра. Участниците трябва да се научат да решават дадена задача заедно. Идеално е, ако играта се играе в различни варианти, понякога с повече плочки, понякога с по-малко, или с уточнението, че най-малко 2-ма души трябва винаги да стоят върху плочка.

ИЗГРАЖДАНЕ БЕЗ ДУМИ

- ОБЩУВАНЕ БЕЗ ДУМИ
- ДА РАБОТИМ ЗАЕДНО И ДА СИ ПОМАГАМЕ ВЗАИМНО
- КРЕАТИВНОСТ

ВЪЗРАСТОВА ГРУПА: ОТ 3 ГОДИНИ

МАТЕРИАЛИ ОТ КОМПЛЕКТА за РДР: СТРОИТЕЛНИ И МАТЕРИАЛИ ЗА РАБОТА С РЪЦЕ

КАКВО МОЖЕТЕ ДА НАПРАВИТЕ:

Добрите приятели често се разбират без думи. По-трудно е да работите заедно и да играете заедно, когато не познавате достатъчно добре останалите участници или когато съществуват и някакви езикови бариери. Играта „Изграждане без думи“ показва, че това все още може да работи. Дайте на децата строителни материали и материали за работа с ръце и ги помолете да ги използват, за да построят нещо заедно, без да си говорят. Всички деца в групата трябва да си помагат взаимно, а не само най-опитните строители. С какво групата сглобява или строи, зависи изцяло от въображението на децата.

СЪВЕТ:

Можете да работите в групи от 2 – 3 деца или в групи до 8 деца.

РЕДОВНО МИЙТЕ РЪЦЕТЕ СИ

КАТО СИ МИЯТ РЪЦЕТЕ РЕДОВНО, ДЕЦАТА СЕ НАУЧАВАТ НА:

- ЛИЧНА ХИГИЕНА
 - КАК ДА НАМАЛЯТ ИНФЕКЦИОЗНИТЕ ЗАБОЛЯВАНИЯ
- ВЪЗРАСТОВА ГРУПА:** ОТ 1 ГОДИНА

Обяснете на децата, че винаги измиваме ръцете си със сапун след тоалетна и преди хранене. Попитайте децата дали знаят защо миенето на ръце е толкова важно. Какво може да се случи, ако пъхнете мръсни ръце и пръсти в устата си? Обяснете им, че под ноктите и по ръцете може да има вредни бактерии, които са толкова дребни, че не можете да ги видите. Бактериите могат да ни разболеят. Но с помощта на сапун и вода можем да отмием бактериите.

МОЖЕТЕ ДА СЕ СПРАВИТЕ:

- Измислете песен, която описва как децата трябва да си мият ръцете. Можете да намерите песни за миене на ръце за деца в YouTube.
- Движете се в такт с песента и се преструвайте, че миете ръцете си със сапун и вода: от горната страна и дланите на ръцете, между пръстите и под ноктите.
- Напомнете на децата да не слагат мръсни ръце в устата си.
- Не забравяйте, че децата винаги се нуждаят от напомняне, за да си мият ръцете. Не защото забравят или са мързеливи, а защото децата понякога са толкова увлечени от импулсите и стимулите около тях, че забравят всичко останало.

СЪВЕТ:

■ Изпейте песента, докато децата си мият ръцете, и поканете децата да пеят заедно.

ИГРАЙТЕ И ИЗГРАЖДАЙТЕ С ГЛИНА ЗА МОДЕЛИРАНЕ

ПРИ МОДЕЛИРАНЕ ДЕЦАТА РАЗВИВАТ:

- ФИНИ ДВИГАТЕЛНИ УМЕНИЯ ■ ТВОРЧЕСТВО
- УМЕНИЯ ЗА СПРВЯНЕ С ТРУДНОСТИ И РЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ

ВЪЗРАСТОВА ГРУПА: ОТ 12 ДО 18 МЕСЕЦА

МАТЕРИАЛ ОТ КОМПЛЕКТА ЗА РДР: ГЛИНА ЗА МОДЕЛИРАНЕ

МОЖЕТЕ ДА СЕ СПРАВИТЕ:

- Поставете кутия с цветна глина и накарайте децата да я използват, за да създават форми и фигури свободно.
- Нека децата експериментират с помощта на глина за моделиране с различни неща от природата, като например черупки, листа и тънки клонки. Можете също така да използвате материали от ежедневието, като например пластмасови бутилки или капачки за бутилки.
- Изиграйте история: предложете на децата да използват пластилина за игра, за да изработят любимите си герои в историята. След това фигурките от пластилин може да разговарят помежду си. Пластилинът може да се използва и за моделиране на коли, дървета и къщи за фон на историята.

КУКЛИ ЗА ПРЪСТИ И РЪЦЕ

С КУКЛИ ЗА ПРЪСТИ И РЪЦЕ ДЕЦАТА СЕ НАУЧАВАТ НА:

- СТВОРЧЕСКА РОЛЕВА ИГРА И СОЦИАЛНО
- ПОВЕДЕНИЕ
- ИЗПОЛЗВАНЕ НА ВЪОБРАЖЕНИЕТО

ВЪЗРАСТОВА ГРУПА: ОТ 6 МЕСЕЦА

МАТЕРИАЛ ОТ УЧЕБНИЯ КАЗУС: КУКЛИ ЗА ПРЪСТИ И РЪЦЕ

МОЖЕТЕ ДА СЕ СПРАВИТЕ:

- Разкажете проста история с помощта на куклите. Сложете кукла на ръката си и дайте на всяко дете негова собствена кукла. Разкажете на всяко дете кого представлява куклата му в историята.
- Започнете да разказвате историята. Когато е ред на куклата на детето, му помогнете да изиграе ролята си с куклата, ако е необходимо. Тази ролева игра става по-лесна за децата, ако се играе по-често. Можете също така да изпълнявате рутинни дейности в групата за игра (напр. вие играете ролята на дете от групата за игра и едно от децата е ръководител на групата и т.н.).

СЪВЕТ:

- *Измислете истории с децата и ролите, които вървят с тях.*
- *Включете родители и други лица, полагащи грижи (или по-големи деца) в играта.*
- *Използвайте само кукли за ръце и пръсти, които се вписват в съответния културен контекст. В някои култури определени животни са свещени или отхвърлени. Следователно те не са подходящи за игра.*

СЪЗДАЙТЕ ИСТОРИИ С КНИГА С КАРТИНКИ

СЪЗДАЙТЕ ИСТОРИИ С КНИГА С КАРТИНКИ

- ДУМИ И СЕ СТИМУЛИРА ЕЗИКОВОТО ИМ РАЗВИТИЕ
- ТВОРЧЕСТВО И ВЪОБРАЖЕНИЕ
- РАЗВИВАТ СОЦИАЛНИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ

ВЪЗРАСТОВА ГРУПА: ОТ 2 ГОДИНИ

МАТЕРИАЛ ОТ УЧЕБНИЯ КАЗУС: КНИЖКИ С КАРТИНКИ

МОЖЕТЕ ДА СЕ СПРАВИТЕ:

- От 3-месечна възраст децата развиват по-голямо зрително поле и могат да разглеждат прости снимки.
- При по-малките деца повтаряйте бавно думите, придружаващи картинките, така че децата да могат да следват движенията на устните ви. Нека децата имитират думите и звуците.
- Посочете картинка и кажете нова дума заедно с децата. Задавайте прости въпроси за картинките, за да подпомогнете научаването и разбирането на думи от детето.
- Заедно с по-големите деца можете да съчинявате истории въз основа на различните картинки в книгата. Обсъдете цветовете и пребройте изобразените предмети – нека децата помогнат с броенето.
- Преди да продължите, попитайте децата как мислят, че ще се развият нещата.
- Когато е уместно, попитайте децата какво мислят за историята. Това засилва способността на децата да проявяват емпатия към други хора.

МАЛКИ ТЕАТРАЛНИ ИЛИ МУЗИКАЛНИ ПРЕДСТАВЛЕНИЯ

ПО ВРЕМЕ НА ПРЕДСТАВЛЕНИЯТА ДЕЦАТА СЕ УЧАТ НА:

- КРЕАТИВНОСТ И ИЗРАЗЯВАНЕ
- ВЪОБРАЖЕНИЕ
- СЪТРУДНИЧЕСТВО И СОЦИАЛНО ПОВЕДЕНИЕ
- ЕЗИКОВИ И ДВИГАТЕЛНИ УМЕНИЯ ■ ОРГАНИЗИРАНост

ВЪЗРАСТОВА ГРУПА: ОТ 3 – 4 ГОДИНИ

МОЖЕТЕ ДА СЕ СПРАВИТЕ:

- Изберете простичка история с децата.
- Обсъдете с децата различните роли, които се появяват в историята. Уверете се, че всички деца могат да играят заедно. Те могат да измислят допълнителни роли, които дете с увреждания също може да играе. Когато става дума за гора например, децата могат да се превърнат в дървета, растения, цветя, стръкове трева и животни.
- При по-малките деца можете да разкажете историята, докато децата се съсредоточават върху ролите си. Диалозите трябва да бъдат кратки, така че децата да могат да запомнят изреченията си.
- Включете танц, песен и музика, когато е възможно.
- Можете да поканите възрастни, братя и сестри на представление, за да направите деня празничен.
- Помолете родителите, други възрастни и по-големи братя и сестри да помогнат с костюми, реквизит и други приготовления.

СТРОИТЕЛНИ БЛОКЧЕТА

КОГАТО СИ ИГРАЯТ СЪС СТРОИТЕЛНИ БЛОКЧЕТА, ДЕЦАТА РАЗВИВАТ:

- КООРДИНАЦИЯ МЕЖДУ ОЧИТЕ И РЪЦЕТЕ
- ДВИГАТЕЛНИ УМЕНИЯ
- СОЦИАЛНИ УМЕНИЯ

ВЪЗРАСТОВА ГРУПА:

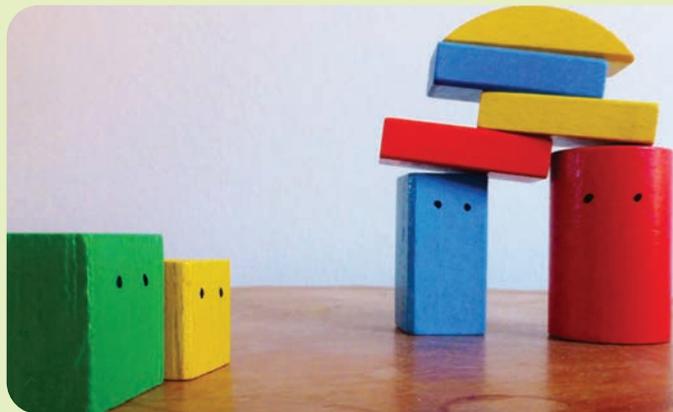
ОТ 2 – 3 ГОДИНИ

МАТЕРИАЛ ОТ УЧЕБНИЯ КАЗУС: СТРОИТЕЛНИ БЛОКЧЕТА

МОЖЕТЕ ДА СЕ СПРАВИТЕ:

- Поставете кутия с цветни блокчета, така че децата да могат да играят с тях свободно. Сега накарайте децата да построят къща, мост или друга сграда.
- За да насърчите взаимодействието, дайте на всяко дете няколко блокчета, за да може децата да строят заедно. Децата трябва да използват блокчетата си едно след друго, докато всички бъдат използвани.
- Помогнете на децата да изчакат реда си. Това не е лесно. Запазете спокойствие и бъдете приятелски настроени. Хвалете децата, когато чакат реда си.

КРЪГОВА ИГРА

КРЪГОВИТЕ ИГРИ ПОМАГАТ НА ДЕЦАТА:

- ДА РАЗВИЯТ СВОИТЕ ДВИГАТЕЛНИ УМЕНИЯ
 - В ТЯХНОТО СОЦИАЛНО И ЕМОЦИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
- ВЪЗРАСТОВА ГРУПА:** ОТ 3 ГОДИНИ

МОЖЕТЕ ДА СЕ СПРАВИТЕ:

- Нека децата се държат за ръце и да образуват кръг с вас.
- Изпейте песен, докато децата се движат в кръг с вас, все още държейки се за ръце.
- Изберете детска песен с текст, който насърчава децата да изпълняват различни движения: напр. да сядат, да се изправят, да скачат напред или назад, да се завъртат на място, да подскачат на място и т.н.

СЪВЕТ:

- Изберете добре позната музика или детски песни. Има много песни за раздвижване в YouTube.
- Когато избирате, се уверете, че текстовете на песните използват уважителен език.
- Поканете възрастни от общността да споделят песни с движения и рими с децата, за да пеят за семействата и родината си. Това успокоява децата, че езикът на семейството е добре приет.
- Уверете се, че децата с увреждания могат да участват!

Наръчник към комплекта за обучение, модул 3 – насърчаване на ранното детско развитие, УНИЦЕФ 2013

ПЪЗЕЛ ОТ ЧАСТИ С НЕПРАВИЛНА ФОРМА

С този пъзел ДЕЦАТА НАУЧАВАТ:

- КАК ДА РЕШАВАТ ПРОБЛЕМИ ■ ДА СЪТРУДНИЧАТ
 - ДА ПОДОБРЯВАТ ПАМЕТТА И КОНЦЕНТРАЦИЯТА СИ
- ВЪЗРАСТОВА** ОТ 3 – 4 ГОДИНИ

МАТЕРИАЛ ОТ УЧЕБНИЯ КАЗУС: ПЪЗЕЛ ОТ ЧАСТИ С НЕПРАВИЛНА ФОРМА

МОЖЕТЕ ДА СЕ СПРАВИТЕ:

- Първо, нека децата си играят с пъзела сами и вижте какво ще направят с него.
- Помолете децата да направят картина с пъзела.
- Възложете на група деца задачата да подредят пъзела възможно най-бързо. Всички деца трябва да вземат участие.
- Помогнете на децата да работят заедно. Ако децата в дадена група имат различни възможности, може да възникнат спорове, ако поставите скоростта като цел. От друга страна, може да кажете на децата, че целта е да се види в коя група децата помагат най-добре едни на други.

ПАМЕТ

ИГРИТЕ ЗА ЗАПАМЕТЯВАНЕ ПОМАГАТ НА ДЕЦАТА:

- ЗА ПАМЕТТА И ПОДОБРЯВАНЕ НА КОНЦЕНТРАЦИЯТА
- СРАВНЯВАНЕ НА РАЗЛИЧНИ ИЗОБРАЖЕНИЯ
- В ТЯХНОТО СОЦИАЛНО ПОВЕДЕНИЕ, КОГАТО ИГРАЯТ ЗАЕДНО

ВЪЗРАСТОВА ГРУПА: ОТ 2 ГОДИНИ

МАТЕРИАЛ ОТ УЧЕБНИЯ КАЗУС: ИГРА ЗА ЗАПАМЕТЯВАНЕ

МОЖЕТЕ ДА СЕ СПРАВИТЕ:

- Нека децата първо погледнат картите сами. Обсъдете различните картинки с децата и обяснете, че винаги има две карти с една и съща картинка. Оставете децата сами да намерят и подредят двойките.
- Седнете в кръг или на маса с малка група деца и обърнете картите.
Всеки играч може да обърне две карти, така че всички да могат да видят картинките на тях и къде са. След това картите се обръщат отново.
- Ако играчът е открил две еднакви карти, той може да ги запази и да обърне още две карти.
Ако не е открил двойки, тогава е ред на следващото дете.
- По време на играта децата трябва да запомнят къде са еднаквите карти. Когато дойде техният ред, те могат да се опитат да обърнат същите карти и след това да ги съберат.
- Играчът с най-много двойки карти печели играта.

СЪВЕТ:

- *Играйте само с няколко двойки карти в началото. Насърчавайте децата в първите им опити. Вие ще установите, че научавате тази игра много бързо и се забавлявате много с нея.*
- *Увеличавайте броя на двойките карти с всяка нова игра.*

КРЪГ ЗА БРОЕНЕ, ХАРТИЯ И ПАСТЕЛИ

В тази игра децата ще научат:

- ЧИСЛАТА И ЦВЕТОВЕ
- ЩЕ ПОДОБРЯТ РЕЧНИКОВИЯ СИ ЗАПАС

ВЪЗРАСТОВА ГРУПА: ОТ 4 ГОДИНИ

МАТЕРИАЛ ОТ УЧЕБНИЯ КАЗУС: КРЪГ ЗА БРОЕНЕ

МОЖЕТЕ ДА СЕ СПРАВИТЕ:

- Нека децата играят с кръга за броене и наблюдават частите с числа и точки.
- Помолете децата да сглобят кръга. Говорете за броя на парчетата на кръга.
- Помогнете на децата да научат числата, като посочвате броя точки на всяко парче.
- Дайте на всяко дете парче от кръга и нека децата съберат съвпадащите парчета с една, две, три и т.н. точки.
- Сега помолете децата да попълнят кръга за броене чрез поставяне на всяка двойка в правилния ред
- Напишете числата от 1 до 10 на карти. По едно число на карта.
- Дайте на всяко дете карта и го помолете да намери парчето на кръга със съответните точки.
- Използвайте картите и парчета на кръга за упражнения с просто изваждане и събиране. Пример: всички сядат в кръг. Помолете пет деца да се изправят. Едно дете трябва да седне. Сега нека децата броят: колко деца са останали сега?
- Нека детето да намери парчето от пъзела с три точки. След това друго дете да намери парчето от пъзела с две точки.
След това точките се събират: „Колко са сега?“ (5) „Можете ли да намерите част от пъзел с номер 5?“

СЪВЕТ:

- *Тази игра звучи сложна. Насърчавайте децата в началото. Ще видите колко бързо децата се научават.*

КУБ ЗА СОРТИРАНЕ

С ПОМОЩТА НА КУБА ЗА СОРТИРАНЕ ДЕЦАТА НАУЧАВАТ:

■ РАЗЛИЧНИ ЦВЕТОВЕ ■ ЕДНАКВИ И РАЗЛИЧНИ ФОРМИ ■ ПОДОБРЯВАТ ФИНАТА СИ
МОТОРИКА И КООРДИНАЦИЯТА МЕЖДУ ОЧИТЕ И РЪЦЕТЕ

ВЪЗРАСТОВА ГРУПА: ОТ ОКОЛО 6 МЕСЕЦА

МАТЕРИАЛ ОТ УЧЕБНИЯ КАЗУС: ИГРАЧКА ЗА СОРТИРАНЕ НА ФОРМИ

МОЖЕТЕ ДА СЕ СПРАВИТЕ:

- Позволете на децата да използват играчката за сортиране на форми и отделните части за игра.
- Поставете частите на пода. Назовете формите.
- Помолете децата да ви дадат различните форми, например всички правоъгълници, триъгълници и т.н.
- Ако децата не могат да намерят правилната форма, им я покажете. Сега помолете децата да намерят тази форма отново. Можете например да поискате всички сини или всички червени части.
- Попитайте децата за формите и техните имена и цветове, а след това нека децата поставят фигурите в куба за сортиране.

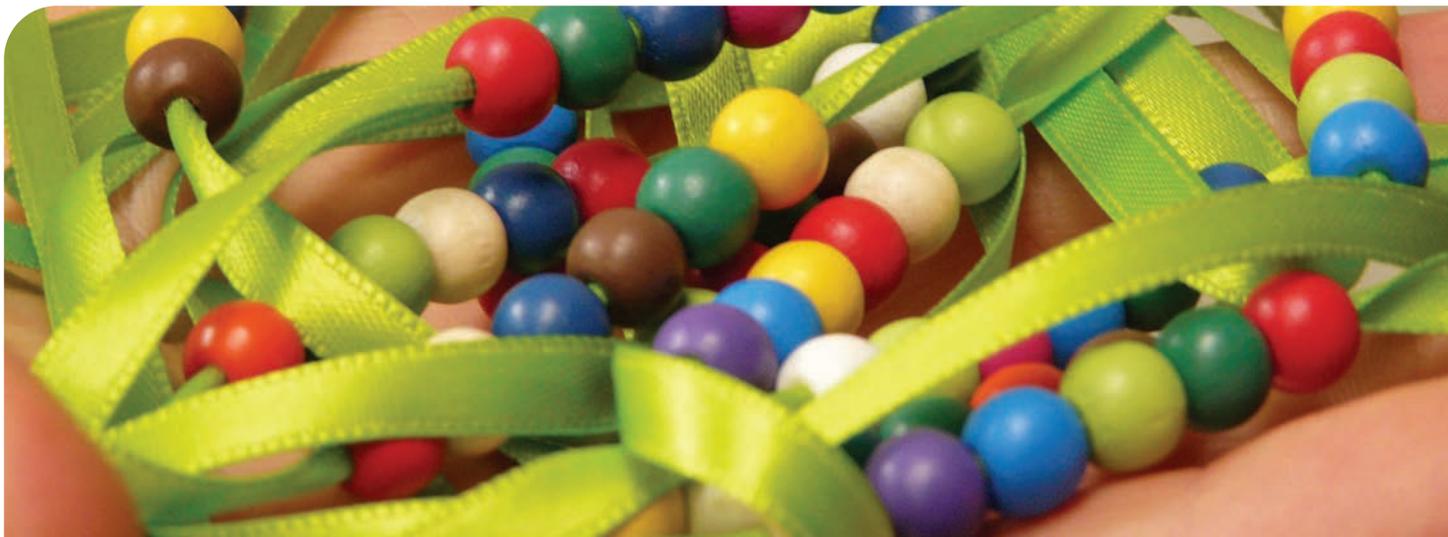

ИГРА С ДЪРВЕНИ МЪНИСТА

КАТО СИ ИГРАЯТ С ДЪРВЕНИ МЪНИСТА,
ДЕЦАТА ПОДОБРЯВАТ:

- ФИНАТА СИ МОТОРИКА
- РЕЧНИКОВИЯ СИ ЗАПАС ЗА ЕДНАКВИ И РАЗЛИЧНИ ЦВЕТОВЕ И ФОРМИ

ВЪЗРАСТОВА ГРУПА: ОТ 2 – 3 ГОДИНИ

МАТЕРИАЛ ОТ УЧЕБНИЯ КАЗУС: ДЪРВЕНИ МЪНИСТА

МОЖЕТЕ ДА СЕ СПРАВИТЕ:

- Нека децата решат кои дървени мъниста искат да свържат в нишка. Накарайте децата да назоват цветовете и формите и да преброят мънистата.
- Други материали също могат да бъдат нанизвани, например цветни ленти от хартия, цветя или листа, които предварително сте събрали с децата.
- Помогнете на децата да завържат връвта.

ПОДРЕЖДАНЕ И СОРТИРАНЕ

ПОДРЕЖДАЙКИ И СОРТИРАЙКИ, ДЕЦАТА НАУЧАВАТ:

- ЕДНАКВИ И РАЗЛИЧНИ ЦВЕТОВЕ И ФОРМИ, КАКТО И ИМЕНАТА ИМ
- ПЪРВО БРОЕНЕ

ВЪЗРАСТОВА ГРУПА: ОТ 2 ГОДИНИ

МАТЕРИАЛИ ОТ УЧЕБНИЯ КАЗУС: ИГРАЧКИ ЗА ПОДРЕЖДАНЕ И СОРТИРАНЕ

МОЖЕТЕ ДА СЕ СПРАВИТЕ:

- Нека децата играят с различните парчета и да ги сортират.
- Помолете децата да сортират парчетата по цвят, размер и форма:
 - Всички парчета с еднакъв размер.
 - Всички части с еднаква форма.
 - В редица от малки към големи.
 - Всички части в един и същи цвят.
- Попитайте децата:
 - Колко парчета има във всяка група?
 - Коя група е най-голяма?
 - Коя група е най-малка?
- Нека децата изброят предметите във всяка група.
- Помолете децата да наредят 10 парчета пред вас.
- Повторете думата „десет“ и покажете на децата, че има точно 10 подредени парчета. Сравнете това число 10 с броя на пръстите на ръцете и краката. Направете тази игра с други числа от 1 до 10.

СЪВЕТ:

- *Повторете играта в различни варианти, така че всички деца да се изредят.*
- *За по-големи деца можете да преработите това упражнение, като изберете по-трудни задачи, например с добавяне и изваждане на предмети.*

РАЗКАЗВАНЕ НА ИСТОРИИ

В ТАЗИ ДЕЙНОСТ ДЕЦАТА ЩЕ СЕ НАУЧАТ НА:

- СОЦИАЛНО И ГРУПОВО ПОВЕДЕНИЕ
- ТВОРЧЕСТВО И ВЪОБРАЖЕНИЕ
- УВЕЛИЧАВАНЕ НА РЕЧНИКОВИЯ ЗАПАС

ВЪЗРАСТОВА ГРУПА: ОТ 2 – 3 ГОДИНИ

МОЖЕТЕ ДА СЕ СПРАВИТЕ:

- Седнете с децата и ги помолете да слушат внимателно. Изберете добре позната история или измислете проста история.
- Помолете по-възрастен човек да разкаже история от собствената си култура или минало.

СЪВЕТ:

- *Използвайте израженията на лицето си и променяйте гласа си, за да помогнете на децата да се потопят в историята.*
- *Ако по-възрастен човек разказва историята, децата се научават как да да се държат със и близо до човек от различно поколение.*
- *Те ще научат за културата и миналото, а възрастните хора ще бъдат по-ангажирани в общността с децата.*
- *Обсъдете с участващите кои истории са подходящи за тази група деца.*

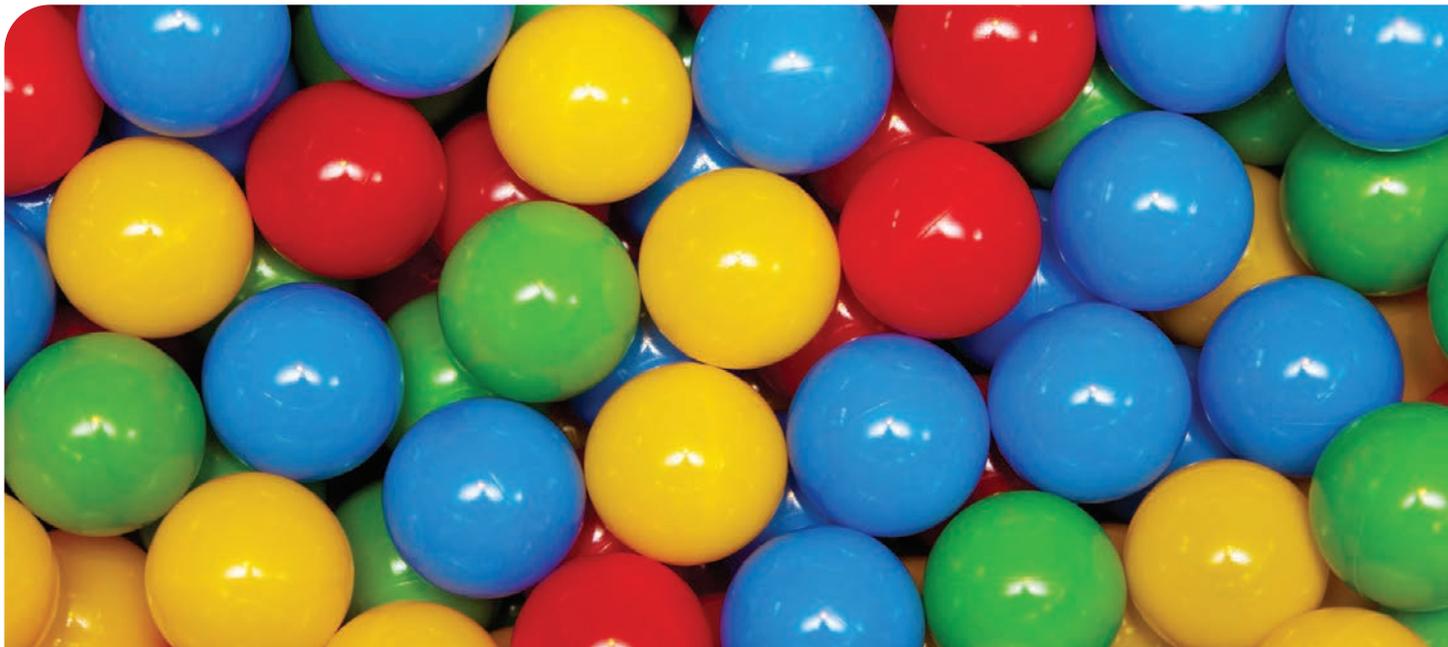

ИГРА С МЕКИ ТОПКИ

КОГАТО СИ ИГРАЯТ С МЕКИ ТОПКИ,
ДЕЦАТА ПРАКТИКУВАТ СВОИТЕ:

- ДВИГАТЕЛНИ УМЕНИЯ
- КООРДИНАЦИЯ МЕЖДУ ОЧИТЕ РЪЦЕТЕ
- КОНЦЕНТРАЦИЯ

ВЪЗРАСТОВА ГРУПА: ОТ 6 МЕСЕЦА, В ЗАВИСИМОСТ ОТ ВИДА
НА ИГРАТА

МАТЕРИАЛ ОТ УЧЕБНИЯ КОМПЛЕКТ: МЕКИ ТОПКИ

МОЖЕТЕ ДА СЕ СПРАВИТЕ:

- Търкулнете една от меките топки към някое от децата. Оставете детето да докосне топката, да я задържи и да усети колко мека е тя.
- Търкулнете една или повече топки към малка група деца и накарайте децата да ритнат топката, да я хвърлят и да я хванат.
- Седнете с децата в кръг и търкаляйте топката към едно дете. Можете да помолите детето да каже името си или да разкаже нещо за себе си.
- Помолете по-големите деца, по двойки или в група, да подмятат (хвърлят, търкалят, ритат) топката едно към друго. Можете да увеличите нивото на трудност, като накарате децата да се завъртят веднъж, два пъти и т.н., преди да хванат топката.

СЪВЕТ:

- *Децата с увреждания могат лесно да бъдат включени в тази игра. Помогнете на детето да хвърли или търкаля топката, или помолете по-голямо дете да помогне.*

СВОБОДНО РИСУВАНЕ

КОГАТО РИСУВАТ СВОБОДНО, ДЕЦАТА НАУЧАВАТ:

- КРЕАТИВНОСТ
 - ДА ИЗРАЗЯВАТ ЧУВСТВАТА СИ
- ВЪЗРАСТОВА ГРУПА:** ОТ 2 – 3 ГОДИНИ

МАТЕРИАЛ ОТ КАЗУСА ЗА НАУЧАВАНЕ: ХАРТИЯ ЗА РИСУВАНЕ, ВОСЪЧНИ ПАСТЕЛИ, ЦВЕТНИ МОЛИВИ, БОИ ЗА ПРЪСТИ

МОЖЕТЕ ДА СЕ СПРАВИТЕ:

- Раздайте материалите за оцветяване. Нека децата седнат на пода или на масите, ако е възможно – оставете ги да изберат сами.
- На децата е позволено да рисуват това, което ги прави щастливи. Дайте им достатъчно време и обяснете, че няма правилни или неправилни картини.
- Когато децата приключат, поставете картините в кръг на пода или ги окачете на стената, и заведете децата на обиколка на изложбата.
- Попитайте децата дали биха искали да кажат нещо за своята картина. Ако децата рисуват за своя конфликт или кризисна ситуация, можете да се възползвате от възможността да говорите с групата за страхове и въпроси, които могат да възникнат по повод тази стресова ситуация. На финала се опитайте да подчертаете положителните аспекти (например, че децата вече са в безопасност, че са преодолели най-лошото, че ще намерят нови приятели тук). Ако тази тема е трудна за ВАС, намерете подкрепа от други възрастни. Децата често спират да говорят, когато забележат, че възрастните не реагират добре на казаното от тях.

СЪВЕТ:

- *Дайте шанс на децата да говорят за картините си, но не ги притискайте.*
- *Някои деца не искат да показват картините си или да говорят за тях. Това не е лошо. Обикновено е достатъчно, ако детето рисува картина, без да говори за това.*
- *На гърба на картината вие или детето трябва да напишете името му и евентуално датата. По този начин децата я смятат за своя собствена. Това повишава самочувствието им. Нека децата решат дали искат да си вземат картината вкъщи, да я закачат в класната стая или да я сложат в папката си.*

НАШИЯТ КРЪГ ОТ ХАРТИЕНИ РЪЦЕ

С КРЪГА ОТ ХАРТИЕНИ РЪЦЕ ДЕЦАТА УЧАТ:

- ЧЕ СА ВАЖНА ЧАСТ ОТ ТАЗИ МАЛКА ОБЩНОСТ, ЧЕ ПРИНАДЛЕЖАТ КЪМ НЕЯ И СА В БЕЗОПАСНОСТ В ТАЗИ ГРУПА
- ДА ПОЗВОЛЯТ НА НОВИ ДЕЦА ДА СЕ ПРИСЪЕДИНЯТ КЪМ ГРУПАТА ЗА ИГРА И КЪМ КРЪГА

ВЪЗРАСТОВА ГРУПА: ОТ 2 – 3 ГОДИНИ

МАТЕРИАЛ ОТ УЧЕБНИЯ КАЗУС: МАТЕРИАЛИ ЗА РИСУВАНЕ, НОЖИЦИ, ЛЕПИЛО, ТИКСО

МОЖЕТЕ ДА СЕ СПРАВИТЕ:

- Нарисувайте контура на ръката си върху лист хартия и изрежете ръка за всяко дете. По-големи деца могат да нарисуват и изрежат собствената си ръка.
- Седнете в кръг с децата.
- Приветствайте децата и им кажете, че с нетърпение очаквате да ги опознаете по-добре.
- Обяснете им, че това е безопасно място, където могат да играят свободно, да се забавляват, да задават въпроси, да бъдат приятели, както и да намерят и да потърсят помощ.
- Раздайте хоби материалите и хартиените ръце.
- Нека децата украсят ръцете и напишат имената си върху тях. Когато всички са готови, сложете ръката си в средата и кажете името си на глас. Помолете следващото дете да направи същото, докато всички деца се представят.

- Свържете хартиените ръце в кръг и попитайте децата какво е усещането, когато всички ръце са свързани помежду си.
- Обсъдете използването на ръцете си за поздрав или помощ. Попитайте децата за други примери за неща, които можете да правите с ръцете си.

СЪВЕТ:

- *По-малките деца често имат трудности да държат химикалка. Дайте на децата на възраст 2 – 4 години закръглени пастели, а на децата на възраст 4 – 6 години – цветни моливи.*
- *Навън можете да използвате пластмасова подложка за седалка. Това оставя място за всеки човек в групата.*
- *Когато рисувате, насърчете децата да използват възможно най-много цветове и да споделят цветовете помежду си*
- *Важно е да образувате кръг с ръцете си. Кръгът символизира връзка за децата, сигурност, общност и доверие.*
- *За да представите ново дете, помолете го да украси ръка. Помолете другите деца да се присъединят към вас, за да ви представят името и ръката си.*
- *Тогава е ред на новото дете да се представи и да постави ръката си в кръга.*

ОЦВЕТЯВАНЕ В ГРУПИ

- АЧУВСТВО ЗА ОБЩНОСТ И СИГУРНОСТ ЗА РАЗВИВАНЕ НА
- СОЦИАЛНИ УМЕНИЯ И ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА ИЗРАЗЯВАНЕТО

ВЪЗРАСТОВА ГРУПА: ОТ 2 – 3 ГОДИНИ

МАТЕРИАЛ ОТ ОБУЧИТЕЛНАТА КУТИЯ: РОЛКА БЯЛА ХАРТИЯ, ВОСЪЧНИ ПАСТЕЛИ, ЦВЕТНИ МОЛИВИ, МОЛИВИ, ТИКСО

МОЖЕТЕ ДА СЕ СПРАВИТЕ:

- Помолете децата да събират неща, които са около тях (листа, скали, дърво, капачки на бутилки, пясък, парцали от плат, тесто за игра, пръчки, неизползвани пластмасови бутилки, торбички и др.). С тях можете да изградите скулптури, да създавате произведения на изкуството или да измисляте нови игри.
- Разделете децата на групи от 4 до 5 деца и дайте на всяка група голям лист хартия от ролката бяла хартия.
- След това помолете децата да изберат тема за своята групова картина и да я обсъдят. Групите могат да избират различни теми или една и съща тема. Децата трябва да решат това в своята група. След това помолете децата да работят заедно върху груповата си картина на голямото парче хартия.
- Децата могат да създават и други картини заедно, например план за настаняване (с любимите си места или най-важните места), план с важни места в близост до тяхното място на настаняване (детски площадки, детска градина, училище и т.н.). Предмети като камъни, капачки на бутилки и други материали могат да маркират различните местоположения. Дайте на децата 1 до 2 часа, за да завършат такъв групов проект. Това упражнение също може да бъде прекъснато и да приключи по-късно във времето.

УПРАЖНЕНИЯ ЗА ОТПУСКАНЕ, УСПОКОЯВАНЕ И ДОБРО НАСТРОЕНИЕ

С УПРАЖНЕНИЯ ЗА ОТПУСКАНЕ ДЕЦАТА СЕ УЧАТ:

- НАМАЛЯВАНЕ НА СТРЕСА И ТРЕВОЖНОСТТА
- НА ЧУВСТВО ЗА СИГУРНОСТ И ДОБРУВАНЕ ИЗГРАЖДАНЕ
- РИТУАЛИ В КРАЯ НА СЕЗОНА

МОЖЕТЕ ДА СЕ СПРАВИТЕ:

Упражнение А: Дишайте дълбоко

Помогнете на децата да опознаят по-добре дишането си. Те трябва да дишат дълбоко, докато стоят или седят, и да оставят въображението им да се развихри. Правете кратки дихателни упражнения с децата всеки ден.

- Кажете на децата, че държат в десния си юмрук благоуханно цвете или плод, а в левия си юмрук свещ.
- Кажете на децата първо да поемат дълбоко дъх от аромата на цветето (или плода), а след това при издишването да издухат свещта в лявата си ръка. Продължавайте да дишате в сладкия аромат през носа с децата и издухайте пламъка през устата си. Повторете това дишане най-малко три пъти.

Упражнение Б: Куклата за ръка

Вземете кукла от учебния казус. Обяснете на децата, че понякога е добре да се движат като кукла или плюшено животно и да се преструват, че ръцете и краката им са хлабаво прикрепени към тях.

- Започнете да поклащате краката си, след това ръцете, врата, раменете, а след това и тялото си. Кажете на децата, че могат да правят шуротии и да отпуснат телата си като кукли.
- Попитайте децата дали някоя част от тялото им се чувства по-скована или по-стегната от другите. Кажете им да се опитат да разхлабят тези части от тялото, докато се поклащат.

Упражнение В: Пеперудена прегръдка

Скръстете ръце на гърдите си, сякаш се прегръщате. Лявата ви ръка трябва да е на дясното рамо, а дясната – на лявото. Кажете на децата да имитират това.

- Държейки кръстосани ръцете си, потупайте раменете си последователно: лявата ръка потупва дясното рамо, а дясната потупва лявото. Повторете това. Важно е да докосвате само едната страна, никога не двете рамена едновременно.
- Кажете на децата, че потупването е като докосване от пеперуда или птиче крило. Едното крило се клатушка нагоре-надолу, а после следва другото. Нека децата направят упражнението за една минута. Кажете на децата да си поемат дълбоко въздух и ги попитайте как се чувстват.
- Можете да правите това упражнение толкова пъти на ден, колкото е удобно за децата.

Упражнение Г: Коремно дишане

- Кажете на децата да легнат по гръб с ръце на стомаха.
- Нека децата вдишват бавно и дълбоко през носа. Докато издишват, ги помолете да казват тихо „Ааааа“. Привлечете вниманието им към ръцете им върху стомаха. Те трябва да усетят и да видят как ръцете им се движат нагоре и надолу при вдишване и издишване. Кажете им бавно да вдишват през носа и да издишват през устата, сякаш се опитват да преместят перо във въздуха.
- Нека децата бавно да вдишват на 2 – 3 – 4 и да издишват на 2 – 3 – 4, и повторете няколко пъти.
- Попитайте децата как се чувстват при тази дейност. Практикувайте тази техника редовно с тях. Кажете им, че могат да правят упражненията сами, например когато са разтревожени, ядосани или уплашени. Предложете им да правят това упражнение за дишане и у дома преди лягане.

Упражнение Д: СМЯХ

Смехът е естествен начин децата да се освободят от стреса и да се отпуснат. Помислете за игри или упражнения, които ще накарат децата да се смеят. Например седнете или застанете в кръг с децата. Сега децата трябва да се редуват, опитвайки се да се разсмеят един друг със смешни звуци, изражения на лицето, движения на тялото или истории. Обсъждайте заедно това, което я кара да се смее най-бързо.

СЪВЕТ:

- *Добра идея е да се обсъдят тези упражнения с колега или доброволец предварително, за да видите как най-добре да ги направите. Тези упражнения помагат ли за намаляване на стреса или тревожността? Защо?*
- *Както децата, така и възрастните могат да се възползват от тези упражнения за отпускане. Използвайте тези упражнения, когато се чувствате стресирани или претоварени. Можете също така да покажете тези упражнения на родителите на децата и да им предложите да ги правят у дома за отпускане и освобождаване от стрес.*

МРЕЖА ОТ ВРЪЗКИ

В ТАЗИ ДЕЙНОСТ ДЕЦАТА ЩЕ НАУЧАТ:

- ИМЕНАТА НА ДРУГИ ДЕЦА
- СОЦИАЛНИ УМЕНИЯ И КОНЦЕНТРАЦИЯ
- ПОДОБРЯВАНЕ НА РЕЧНИКОВИЯ ЗАПАС

ВЪЗРАСТОВА ГРУПА: ОТ 3 ГОДИНИ

МАТЕРИАЛ ОТ УЧЕБНИЯ КАЗУС: МЕКА ТОПКА

МОЖЕТЕ ДА СЕ СПРАВИТЕ:

- Образувайте кръг на пода с децата и другите лица, които се грижат за тях.
- Хвърлете или търкулнете топката на дете в кръг и кажете името му силно и ясно.
- Това дете хвърля или търкаля топката към друго дете и казва името си високо и ясно. Повторете този процес, докато всяко дете е държало топката и тя се е върнала обратно до вас.
- Можете да повторите това упражнение отново в същия ред, така че децата да разпознаят различните имена, да научат и да обърнат внимание на реда.

СЪВЕТ:

- *Можете също така да промените това упражнение и например да изпратите бавна топка или бърза, гореща, студена, тъжна или щастлива топка. Или можете да помолите децата да назоват любимата си храна, любимия си цвят или най-добрата играчка, когато ги хващате, и по този начин да подобрят речника си.*

РИТУАЛИ И ОБИЧАИ

- НАМАЛЯВАНЕ НА СТРЕСА И ТРЕВОЖНОСТТА
- РАЗВИВАНЕ НА ЧУВСТВО ЗА СИГУРНОСТ И ДОВЕРИЕ
- ВЪВЕЖДАНЕ НА РИТУАЛИ И РУТИННИ ЗАНИМАНИЯ В ЗОНАТА ЗА ИГРА

ВЪЗРАСТОВА ГРУПА: ВСИЧКИ ВЪЗРАСТИ

КАКВО МОЖЕТЕ ДА НАПРАВИТЕ:

- Помолете децата да се споразумеят за ритуал в началото и в края на групата за игра. Това може да бъде например специална песен или игра в началото и упражнение за отпускане накрая.
- Децата са енергични и може да се окаже трудно да се съсредоточат върху творческо упражнение или дейност. Започнете нови дейности с кратък ритуал за освобождаване на излишната енергия. Можете например да танцувате в кръг, да протегнете ръце към небето, да сгънете и отпуснете мускулите си, да мятате или хвърлите топка или да играете други игри, които децата знаят. След 1 до 2 минути физическа активност всеки прави две дълбоки вдишвания. Това помага на децата да освободят енергия и да се успокоят. След това децата могат да се концентрират по-добре върху новата дейност.
- След сесия за рисуване или изработване трябва да поискате разрешение всеки път, за да закачите картина на стената или да я поставите в кръга на пода. След това се разходете из стаята с децата и разгледайте картините заедно.
- Създайте ритуали за почистване след всяка игра, рисуване или дейност по ръчна изработка и определете с децата къде трябва да бъдат поставени обратно играчките и материалите.
- Говорете с родителите/настойниците за важноста на ритуалите у дома.
- Разговаряйте с децата за ритуалите, които познават и обичат от техния дом. Попитайте например: Кога заспите? Какво правите преди лягане? Какви семейни ритуали имате?
- **Внимание!** Фактът, че много деца бежанци идват от Сирия, Ирак или Афганистан, не означава, че всички семейства от една и съща страна имат едни и същи ритуали или традиции. Продължете с конкретни въпроси и ежедневните преживявания на децата.